

Valtuuston 1. iltakoulu strategiahahmotelmasta

Visio 2035: Sitä parempata Savvoo

Meillä kehitetään rehdillä yhdessä tekemisen meiningillä sitä parempata Savvoo, jossa hyvä elämä ja toimiva arki onnistuu ja kunnan toimintaa uudistetaan kestävästi.

**Elinvoimaisuutta ja
rohkeaa
elinkeinopolitiikkaa**

**Riittävän hyvä
arki**

**Itsenäisen kunnan takeina
uudistuva ja arvostava
johtamiskulttuuri sekä
kestävä talous**

Toimintaamme ohjaavat arvot

Rehti ja luotettava:

Meillä ei vain sanota vaan tehdään ja meihin voi luottaa. Asiat tehdään niin kuin on sovittu. Tällä rakennamme keskinäistä luottamusta ja hyvinvoivien kuntalaisten aktiivista yhteisöä. Toimimme avoimesti, vastuullisesti ja läpinäkyvästi.

Välittävä ja reilu:

Olemme oikeasti lähellä ja pidämme huolta. Kohtelemme kuntalaisia yhdenvertaisesti ja tuemme aktiivisesti ja yhdessä asukkaiden hyvää elämää. Jokainen kuntalainen tuntee olonsa kuulluksi ja luomme matalan kynnyksen mahdollisuuksia vaikuttaa ja kehittää yhdessä. Meillä luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteistyö on reilua ja kunnioittavaa.

Toiminta-ajatuksemme

**Palvelemme kuntalaisia
vauvasta vaariin ja luomme
yhdessä ja osallistaen
elinvoimaista ja
hyvinvoivaa Rautalampia.**

Valtuustokauden kärkiprojektit

- Toholahden yrityspuisto
- Sujuvat sijoittumispalvelut asukkaille ja yrityksille
- Uusi asunto Rautalammilta
- Elinvoimaiset ja luovat kylät
 - Ilmastosuunnitelma
- Maailman paras peruskoulu
- Uudistuva organisaatio ja kulttuuri
- Lapsiystävällinen kunta

Rautalammin päämäärät ja tavoitteet

Elinvoimaisuutta ja rohkeaa elinkeinopolitiikkaa

- Olemme entistäkin parempi ja houkuttelevampi **vakituisen ja vapaa-ajan asumisen kotikunta**.
- **Yritysten, asukkaiden ja investointien sijoittumista** Rautalammille edistetään aktiivisesti.
- Etsimme ja edistämme aktiivisesti kestäviä **ilmasto- ja kiertotalousratkaisuja, energiatuotantoa ja vihreää siirtymää**.

Riittävän hyvä arki

- Rautalammilla eletään **hyvinvoivaa, onnellista ja turvallista arkea**.
- Edistämme **aitoa ja omintakeista yhteisöllisyyttä** sekä kaksisuuntaista vuoropuhelua olemassa olevia rakenteita hyödyntäen ja uusia keinoja ja **kohtaamisen paikkoja** ideoiden.
- Turvaamme lasten oikeuksien toteutumisen sekä **turvallisen kasvun ja oppimisen ympäristön**.

Itsenäisen kunnan takeina uudistuva ja arvostava johtamiskulttuuri sekä kestävä talous

- Kunnan **talous on tasapainoinen. Kuntaverotus säilytetään** korkeintaan nykyisellä tasolla ja elinvoimatoimin edistetään aktiivisesti uusia tulolähteitä.
- **Toimintoja ja palveluita uudistetaan** muuttuvia palvelutarpeita ennakoiden ja avoimesti uusia ratkaisuja etsien työntekijöiden ja muiden kuntien kanssa.
- **Toimintakulttuurimme ja johtamisjärjestelmämme** houkuttaa osaajia sekä tukee tiedolla johtamista, päätöksenteko- ja toimeenpanokykyä sekä yhdessä tekemistä.

Valtuustokauden strategiset kärkiprojektit

1. Toholahden yrityspuiston hyödyntäminen
2. Sujuvat sijoittumispalvelut asukkaille ja yrityksille
3. Uusi asunto Rautalammillta
4. Elinvoimaiset ja luovat kylät
5. Ilmastosuunnitelman toimeenpano
6. Maailman paras peruskoulu
7. Uudistuva ja hyvinvoiva organisaatio ja toimintakulttuuri
8. Lapsiystävällinen kunta (LYK) toimeenpano

Strategiset kärkiprojektit toimeenpano ja seuranta

	Kärkiprojekti	Muu kuvaus	Vastuuhenkilö(t)
1	Toholahden yrityspuiston hyödyntäminen	50% tonteista myyty vuoden 2027 loppuun mennessä	Kunnanjohtaja Elinkeinoasiantuntija
2	Sujuvat sijoittumispalvelut asukkaille ja yrityksille		Kunnanjohtaja Elinkeinoasiantuntija SavoGrow
3	Uusi asunto Rautalammilta	Asuntokannan kehittäminen: 15-20 uutta asuntoa vuodessa	Tekninen johtaja
4	Elinvoimaiset ja luovat kylät	- Kylien omaehtoisen ja omatoimisen kehittämisen aktivointi - Yhteistyön kehittäminen kylien kanssa - Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen - Huoltovarmuuden ja kyläturvallisuuden edistäminen (Kyläturva-hanke)	Johtoryhmä
5	Ilmastosuunnitelman toimeenpano	Ilmastosuunnitelmassa linjattujen toimenpiteiden tekeminen ja raportointi	Johtoryhmä
6	Maailman paras peruskoulu	Perusopetuksen tulevaisuuden edellytysten varmistaminen ja luominen	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
7	Uudistuva ja hyvinvoiva organisaatio ja toimintakulttuuri	- Toimiva konsernirakenne ja omistajaohjaus - Toiminnan tapojen kehittäminen yhdessä työntekijöiden kanssa - Palveluiden järjestämistapojen ja vaihtoehtojen kartoittaminen ja arviointi - Ylikunnallisen yhteistyön toimenpiteet: mm. Etelä-Konneveden matkailun master plan (Päivitetään vuoden 2026 aikana)	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja
8	Lapsiystävällinen kunta (LYK) toimeenpano	Rautalammin kunta saa Lapsiystävällinen kunta –tunnustuksen vuonna 2027.	Sivistys-hyvinvointijohtaja LYK-koordinaatioryhmä

Strategisilla kärkiprojekteja toteutetaan valtuustokauden aikana. Projektien toimenpiteet täsmennetään, aikataulutetaan ja vastuutetaan kevään 2026 aikana. Johtoryhmä ja kunnanhallitus seuraa kärkiprojektien toimeenpanoa osavuosisiraportoinnin yhteydessä ja etenemisestä raportoidaan valtuustolle.

Valtuustoseminaari 2

Tavoitteet ja strategiset projektit

Teema 1: Elinvoimaa luonnonläheisessä elinympäristössä

• Tavoite/tavoitteet

- Luonnonrauhan turvaaminen
- **Teollisuusalueen kehitys x2**
- Luonnon hyödyntäminen (markkinointi yms.)
- Markkinavuoropuhelun lisääminen → elinvoimaa
- Elinvoiman pysyminen ja kehittäminen
- Vuoden 25 loppuun mennessä saatava ratkaistua tuulivoima-asiat (tuleeko/ ei tule).
- Markkinoinnin parantaminen (silmu+perusop+lukio yms.)
- Luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen.

• Strategiset kärkiprojektit valtuustokaudelle

- Kansallispuiston luonnonrauhan turvaaminen.
- **Yrityspuistoon (Toholahti) yrittäjiä ja markkinointia x 2**
- **Matkailun & kylien elinvoimaisuus(+ kansainväliset olemassa olevat suhteet herätetään), yritysten ja elinvoiman (+SG invest.(sijoittumispalvelu)) markkinoinnin parantaminen. X 3**
- Uusien asuntojen rakentaminen x 2

Mittarit (mikä kertoo onnistumisesta)

- Uusien asuntojen lkm.
- Markkinoinnista käyttäjämäärät
- Luonnonmoniin. Suojellut kohteet.
- Matkailun mittarit: vuoden sisällä päivitetty matkailun master plan + 50% teollisuusalueesta myyty 2 v. aikana.
- Verotulojen kasvu (kaikki verot)

Valtuustoryhmien kommentit Elinvoimaa luonnonläheisessä elinympäristössä

Tavoitteita

Elinkeinopolitiikka

- Elinkeinorakenteen vahvistaminen
- Viedä loppuun vihreän siirtymän hankkeet: Liikaa menee aikaa asioiden selvittelyyn
- Yrityspuiston valmiiksi saattaminen ja markkinointi uusille yrittäjille: Hyvän aloituksen loppuun saattaminen
- Yrittäjämönteiset palvelumallit: Tarjotaan ja kehitetään palveluita yhdessä paikallisten yritysten kanssa – ei kilpailla yritysten kanssa vaan kunta omalla toiminnalla näyttää esimerkkiä siitä, että paikallisilta kannattaa ostaa

Uusien asukkaiden “houkuttelu”

- Olemassa olevien vetovoimatekijöiden markkinoinnin nostaminen uudelle tasolle: Päiväkotit silmu, metsäeskari, peruskoulu, lukio, keskuskeittiö
- Etenkin maaseutukylään kohdistuu kiinnostusta, helpotetaan tätä kannustamalla mm. vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituiseen käyttöön.
- Tunnistetaan myös muiden kuin lapsiperheiden arvo.

Asuminen ja ympäristö

- Uudisrakentamisen aloittaminen: Uusia asuntoja kaivataan kipeästi
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen (tämä maininta pakollinen luontoviisaat kunnat -verkostoon hakeutuessa, jos sellaiseen halutaan).
- Luonnon monipuolinen hyödyntäminen kaikkina vuodenaikoina. Sen markkinointi kaikissa yhteyksissä. (arvojen kommentointi)

Valtuustokauden kärkiprojektit

- **Yrityspuisto ja uuden teollisuusalueen käyttöasteen kasvattaminen**
- Vihreä siirtymä, Uudet energiahankkeet, datakeskushanke, biovoima, vetytalous
- Yritysten sukupolven vaihdosten hallittu tukeminen
- Uudisrakentaminen
- **Vuokra-asuntotilanteen parantaminen:** Uuden hankkeen edistäminen ja korjausvelan hallittu haltuunotto, luonnon ja kunnan rauhallisten asuinmahdollisuuksien hyödyntäminen, markkinointitoimenpiteet
- **Valokuitu** kaikille Rautalampilaisille
- **Kansallispuiston ja luontomatkailun kehittäminen** sekä käytännön yhteistyön luominen eri toimijoiden välille (yrittäjät, kunta, yms.).
- **Maakuntarajat ylittävä yhteistyö.** SavoGrow-kuntien lisäksi tiivistetään yhteistyötä Keski-Suomen puolelle, yhteinen matkailualue (Konnevesi, Hankasalmi, Rautalampi).

Teema 2: Hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja sujuvaa arkea

TAVOITTEET

- Turvallinen ja hyvinvoiva Rautalampi (varautuminen, ennaltaehkäisevät toimet, mielen hyvinvointi)
- Kulttuurin, liikunta ja yhteisöllisyys voimavarana
- Vuoropuhelun edistäminen (asukkaat, yhteisöt) olemassa olevia rakenteita hyödyntäen ja uusia ideoiden.

Strategiset kärkiprojektit valtuustokaudelle

- Avoimen vuoropuhelun kehittäminen – toimivat rakenteet tehokäyttöön ja tarvittaessa uusia; kaksisuuntaisuuteen potkua ja läpinäkyvyyttä asioiden etenemiseen.
- Turvallisen elämisen edellytykset: tuetaan aitoja kohtaamisia ja kohtaamisen paikkoja, välinpitämättömyyden ehkäisy ja yksinäisyyttä vähentävät toimet
- Ylläpidetään olemassa olevia liikuntapaikkoja ja kulttuuritapahtumia.
- **Monikanavainen tiedottaminen ja näkyvä viestintä**

Mittarit (mikä kertoo onnistumisesta)

- Hyte-kerroin?
- Aukastyytyväisyys (vuosittain) Esim NPS)
- Toimivien yhdistysten määrä (miten mitataan)
- Oppimistulokset?
- Avoimen ideapankin perustaminen ja seuraaminen
- Aktiivinen palautteenanto konkreettisesti kyselyiden / mittareiden pohjalta
- Liikenneturvallisuuden mittaaminen (tapaturmattomat päivät)
- Ennaltaehkäisevät teot liikenneturvallisuuden parantamiseksi
- Kuntalaispaneelit

Ryhmälle 1 siirrettävät

- Edistetään kansallispuistoon pääsyä, esim. kyltitykset ja vaikuttaminen teiden kuntoon
- Rakastu raittiin ja kylien helmiin – kirkonkylän ja kylien yleisilmeen ja viihtyisyyden kehittäminen
- Turvallisen elämisen edellytykset: yhteisöllisyyttä edistävät toimet, kyläturvallisuushanke, puhtaan veden turvaaminen, kulttuurin ja yhteisöllisyyden tukeminen, välinpitämättömyyden ja yksinäisyyden ehkäisevät toimet
- Sivistystoimen haasteiden- vähenevät oppilasmäärät – muuttaminen mahdollisuuksiksi kehittämällä muille kunnille myytäviä palvelutuotteita ja osaamista.
- Kestävä talous-ryhmälle:

Kuntapalveluiden palvelumuotoilu ja tuotteistaminen

Päätöksissä kylien kuuleminen ja kylävaikutusten arviointi

Valtuustoryhmien kommentit

Hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja sujuvaa arkea

Tavoitteita

- Hyvinvoiva Rautalampi ja rautalampilaiset
- Kuntalaisten aktivointi: Avoin ja kannustava vuorovaikutus kunnan ja kuntalaisten välillä luo pohjaa hyvinvoinnille ja aktivoi kuntalaisia osallistumaan yhteisten asioiden kehittämiseen sekä kasvattaa luottamusta päätöksentekoon
- Luonnon, luontoarvojen sekä kunnan sijainnin hyödyntäminen veto- ja pitovoimatekijöinä: Epävarmassa ja turvattomassa maailmassa Rautalampi tarjoaa mahdollisuuden turvalliseen elämään
- Jo nyt ollaan turvallinen paikka olla ja elää, mutta erityisesti liikenneturvallisuus on saatava parempaan jamaan. Koskien liikennekäyttäytymistä, mutta myös tiestön kuntoa. (arvojen kommentointi)

Valtuustokauden kärkiprojektit

- Sivistystoimen haasteiden- vähenevät oppilasmäärät – muuttaminen mahdollisuuksiksi kehittämällä muille kunnille myytäviä palvelutuotteita ja osaamista

Teema 3: Toimiva johtaminen ja kestävä talous itsenäisen kunnan takeena

- **Tavoite/tavoitteet**
- **Yhteistyö tekeminen, rehti vuoropuhelu**→ kuntalaisten eteen. Konkretia.
- Kuntaverotus pysyy vuoden 2025 tasolla, tarvittaessa lasketaan.
- Ulkopuoliset, uudet tulolähteet
- Realistinen, harkittu budjetointi, menojen hallinta
- Neljän vuoden päästä omavaraisia.
- **Mikä on myytävänä, mikä on Rautalammin hinta? Mistä voidaan luopua?**
- **Strateginen päätös tuulivoimasta.**
- **Toimintakulttuurien uudistaminen, selvät johto/vastuusuhteet, valvonta**
- **Monipaikkaisuus, kuntalaisten/ kesäasukkaiden osaamisen ja verkostojen hyödyntäminen.**
- **Kuntayhteistyö: win-win tilanne, alueellinen osaaminen**
- **Avoin vuoropuhelu, kuuntelu!**
- **Viisas ,älykäs sopeutuminen**

- **Strategiset kärkiprojektit valtuustokaudelle**
- **Talouden tasapaino/tasapainottaminen, ohjelma (mistä luovutaan, mitä tilalle, mittarointi)**
- **Kiinteistöstrategia**
- **Investointiohjelma väh. valtuustokaudeksi, ajantasainen seuranta (työsuunnitelma, informointi)**
- **Organisaatorakenteen ja toimintakulttuurinen uudistaminen, yhdessä tekeminen, tiedolla johtaminen**

- Mittarit (mikä kertoo onnistumisesta)**
- Konsernin kumulatiivinen ylijäämä?
 - Konsernin lainakanta?
 - Toimintakate?
 - Kuntaverotuksen taso (ei kasva?)?
 - Valtuuston ja hallituksen itsearviointit (onnistuminen)?
 - Kuntaverotuksen taso (ei kasva?)?
 - Henkilöstötyytyväisyys (miten mitataan)?
 - Paikallisten palvelujen määrä ja monipuolisuus (miten mitataan)

Valtuustoryhmien kommentit

Toimiva johtaminen ja kestävä talous itsenäisen kunnan takeena

Tavoitteita

- Organisaation parempi johtaminen: Viranhaltijoiden toimenkuvat selkeämmäksi. Luottamushenkilöiden päätöksenteon arvostaminen. Toimintakulttuurin terävöittäminen
- Tasapainoinen kuntatalous: Tulopohjaa pitää saada leveämmäksi ja rakenteita pitää tarkastella kriittisesti pitäen kuitenkin etusijalle peruspalveluita ja tulevaisuuden mahdollisuuksia vahvistavia toimintoja
- Monipuoliset palvelut säilytettävä, vaikka säästöjä joudutaan tekemään. (arvojen kommentointi)

Valtuustokauden kärkiprojektit

- Kuntakonsernirakenteen selkeyttäminen
- Asiantuntijuuden turvaaminen: Miten varmistetaan, että vähenevien resurssien kunnassa säilyy tietotaito? Henkilöstön osaamisesta huolehtiminen, luottamushenkilöiden huolellinen perehdytys, kuntalaisten asiantuntijuuden hyödyntäminen, tietopohjaisen päätöksenteon merkityksen korostaminen, kolmannen sektorin osallistaminen

Kommentit

- Luontonäkökulman hyödyntäminen markkinoinnissa
- Yritysystävällinen toimintatapa: Markkinavuoropuhelua lisätään
- Teollisuusalueen kehittyminen ja yritysten saaminen alueelle: Teollisuusalueen tonttialueista puolet myyty kahden vuoden aikana.
- Linjaukset asennoitumisessa tuulivoimaan vuoden 2025 aikana.
- Kylien elinvoimaisuus-projekti/tavoitteet? Monikyläinen Rautalampi.
- Invest in –tulisiko olla strategisena projektina? Sijoittumispaketti
- Matkailun masterplan. Matkailun helmet esiin myös eri kylissä. Haluatteko että matkailutoimialaa nostetaan? Ei ehkä kärkitavoite.
- Elinvoimaiset ja kukoistavat kylät. Kyläneuvosto, joka asioi suoraan kuntaan.
- Uudet asuntohankkeet: xx asuntoa rakennetaan kahden vuoden sisällä
- Monikanavainen viestintämalli: Projektin jatkaminen. Nettisivujen päivittäminen (ei riittävän strategisella tasolla)
- Kohtaamisen paikat.
- Kiinteistöselvitys päivittäminen ja loppuunsaattaminen.
- 48 tunnin yrityspolku.
- Etätyökylä
- Rakastu raittiin ja kylien helmiin – kirkonkylän ja kylien yleisilmeen ja viihtyisyyden kehittäminen
- Välinpitämättömyyden ehkäisy ja yksinäisyyttä vähentävät toimet
- Ylläpidetään olemassa olevia liikuntapaikkoja ja kulttuuritapahtumia.
- Hyvän elämän mahdollistava Kulttuurin kehto

Henkilöstöpaneelin ehdotukset

Henkilöstöpaneelin ehdotukset

- 1. Työpaikat: elinvoiman perusta, yrittäjäystävällisyys, tontit ja tilat
- 2. Vihreä siirtymä & **luontomatkailu**: rohkeat ideat, näkyvyys, uudet palvelut
- 3. Lähituotteet ja -palvelut: kunta esimerkkinä, yhteistyö yrittäjien kanssa
- 4. **Etätyö ja monipaikkaisuus**: avoimet etätyötilat, parempi markkinointi
- 5. Luottamus ja pysyvyys: ratkaisukeskeisyys, yhteinen tavoite:
- 6. Kuntamarkkinointi: vahvuudet esiin, monikanavainen viestintä
- 7. **Tapahtumat**: rohkeita uusia ideoita, yhteistyötä yli rajojen, myös yli kuntarajojen
- 8. **Houkutteleva kirkonkylä**: maisemointi ja rakennusten kunnostus
- 9. Lähiluonto ja liikuntapaikat: reitit, rannat, luontotapahtumat
- **10. Turvallisuus: yhteistyö varautumisessa, vesihuolto kuntoon**
- 11. Moninaisuus ja tasa-arvo: vähemmistöjen hyväksyntä, esteettömyys
- 12. Palvelut: lähipalvelut, tiedotus, sote-palvelujen säilyttäminen
- **13. Harrastukset**: monipuolinen tarjonta, markkinointi, uudet palvelut
- 14. Varhaiskasvatus: luontopainotus, henkilöstön vahvuudet
- 15. Lapsiperheet: vauvaraha, edulliset harrastukset kilpailuetuna
- 16. Nuoret: nuorisotyön resurssit ja tuettu toiminta
- **17. Vuokra-asuntokannan kehittäminen**: monipuoliset ja löydettävät asunnot